

ชมฟรี มหาวิทยาลัยพะเยา เปิดพิพิธภัณฑ์ธรรมชาติวิทยา (Natural History Museum)

เน้นส่งเสริมเยาวชนเรียนรู้นกยูงไทยแห่งล้านนาตะวันออก

พิพิธภัณฑ์ธรรมชาติวิทยา (Natural History Museum) มหาวิทยาลัยพะเยา เป็นพิพิธภัณฑ์ที่เป็น แหล่งเรียนรู้ พื้นฐานทางธรรมชาติของสิ่งมีชีวิต โดยมุ่งเน้นการเรียนรู้ความหลากหลายทางชีวภาพ อีกทั้งยังเป็นสื่อกลาง ในการสื่อสารให้ชุมชนภายนอกมหาวิทยาลัยพะเยา ได้ตระหนักถึงความสำคัญของทรัพยากรธรรมชาติ และคุณค่าของสิ่งมีชีวิตชนิดต่าง ๆ จัดตั้งโดยคณะวิทยาศาสตร์ที่ต้องการมุ่งเน้นการบูรณาการองค์ความรู้ ของศาสตร์ต่าง ๆ ด้วยหลักปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง และปณิธานของ มหาวิทยาลัย “ปัญญาเพื่อความเข้มแข็ง ของชุมชน”

อธิการบดี มหาวิทยาลัยพะเยา รองศาสตราจารย์ ดร.สุภกร พงศบางโพธิ์ กล่าวว่า การจัดนิทรรศการนกยูงไทยแห่งล้านนาตะวันออก ภายในพิพิธภัณฑ์ธรรมชาติทางชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยพะเยา ในครั้งนี้ นับว่าเป็นประโยชน์ต่อนิสิต นักศึกษา และประชาชนทั่วไปที่จะได้รับความรู้ เกี่ยวกับนกยูงไทย ความหลากหลายทางชีวภาพของสัตว์และพืช รวมทั้งเห็นความสำคัญ ของทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ยังเป็นต้นแบบในการผลักดันและอนุรักษ์นกยูงไทย สู่ระดับโลก โดยการขับเคลื่อนภารกิจหลัก 4 ด้าน ได้แก่

1. การอนุรักษ์นกยูงและอนุรักษ์ป่า
2. เสริมสร้างเครือข่ายรักษานกยูงไทยทั้งในภูมิภาคและนานาชาติ
3. บูรณาการการเรียนการสอนกับการอนุรักษ์นกยูง โดยจัดให้มีการผนวกเรื่องชีวิตนกยูง และการอนุรักษ์นกยูงกับการเรียนการสอน

ด้านที่ 4. ส่งเสริมการวิจัย การบริการวิชาการ และทำนุบำรุงศิลปะและวัฒนธรรม เพื่ออนุรักษ์นกยูง โดยมหาวิทยาลัยจะนำนักวิจัยทำงานร่วมกับชุมชนในการศึกษาวิจัย สืบทอดประเพณีวัฒนธรรมที่เกี่ยวข้องกับนกยูงในจังหวัดพะเยา และการต่อยอดสู่เชิงพาณิชย์ให้มหาวิทยาลัยพะเยา และจังหวัดพะเยา เป็นเมืองท่องเที่ยวนกยูงไทยในอนาคตต่อไป

นอกจากนี้ ยังเป็นการเตรียมความพร้อมที่จะยกระดับการพัฒนาสู่ระดับสากล ด้วยการสนับสนุนเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนแห่งสหประชาชาติ SDG ข้อ 15 การใช้ประโยชน์จากระบบนิเวศทางบกด้วย

ทางด้าน ประธานหลักสูตรสาขาวิชาชีววิทยา ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ทิพย์วรรณ สรรพสิทธิ์ กล่าวเพิ่มเติมว่าการดำเนินโครงการจัดนิทรรศการครั้งแรกของ พิพิธภัณฑ์ธรรมชาติวิทยา (Natural History Museum) มหาวิทยาลัยพะเยา ได้นำเสนอองค์ความรู้ทางชีววิทยาของนกยูงไทย (Pavo muticus) ซึ่งเกิดจากการระดมความรู้ ความเชี่ยวชาญจากคณาจารย์ และนักวิทยาศาสตร์ สาขาวิชาชีววิทยา คณะวิทยาศาสตร์ นอกจากนี้ยังมีการสนับสนุนจากกองอาคารสถานที่ ศูนย์การเรียนรู้นกยูงไทย มหาวิทยาลัยพะเยา รวมถึงสถาบันนวัตกรรมและเทคโนโลยี และโครงการนกยูงไทยของ สวทช. ปี 2563-2564 อีกทั้งได้รับการสนับสนุนงบประมาณจากกลุ่มจังหวัดภาคเหนือตอนบน 2 ภายใต้โครงการล้านนาตะวันออก “เมืองรักษนกยูงไทยระดับโลก” สู่การท่องเที่ยวเชื่อมโยงเศรษฐกิจสร้างสรรค์ ภายในนิทรรศการประกอบด้วยความรู้ทางชีววิทยา ในหลากหลายแง่มุมของนกยูงไทย ได้แก่ สันฐานวิทยาภายนอก ภายใน โครงกระดูกของนกยูงไทย และแหล่งพืชอาหารสำคัญของนกยูงไทย รวมทั้งการจัดแสดงด้านความหลากหลายทางชีวภาพ ของสัตว์และพืช เพื่อให้นักเรียน นิสิต นักศึกษา และประชาชนทั่วไปสามารถเข้าศึกษาได้ด้วยตนเอง อีกทั้งเพื่อปลูกฝังความรู้ และความเข้าใจทางชีววิทยา และเห็นคุณค่าของทรัพยากรธรรมชาติให้กับเยาวชน เยาวชน นิสิต นักศึกษา และบุคคลทั่วไป ผ่านเรื่องราวของ “นกยูงไทยแห่งล้านนาตะวันออก”

พิพิธภัณฑ์ธรรมชาติวิทยาได้จัดแสดงนิทรรศการเรื่องราวชีววิทยาของนกยูงไทย (Green peafowl : Pavo muticus) และพองเพื่อน ซึ่งหมายถึงนกที่อยู่ในวงศ์เดียวกัน (Phasianidae) เช่น นกยูงอินเดีย ไก่วง ไก่ป่า ไก่ฟ้า และนกกกระทา โดยจัดวางตัวอย่างสตัฟฟ์ของนกยูงและพองเพื่อน ให้เข้าชมอย่างใกล้ชิด ทั้งนี้เพื่อให้คนที่คนทั่วไปรู้จัก เช่น นกกกระทา และไก่วง เป็นสื่อเชื่อมโยงถึงนกยูงไทย และขณะเดียวกันความสวยงามและโดดเด่นน่าประทับใจของนกยูงไทยก็จะจุดประกายให้ผู้คนหันมาสนใจนกและไก่นิตต่าง ๆ ที่อยู่ในวงศ์เดียวกันไปด้วย เช่น ไก่ป่า และไก่ฟ้า ซึ่งถือเป็นสัตว์ที่มีความสวยงามมากชนิดหนึ่งในผืนป่าของไทย พร้อมทั้งเจาะลึกรายละเอียดของขนประเภทต่าง ๆ ของนกยูงไทย ผ่านกล้องจุลทรรศน์ ตัวอย่างจริงของอวัยวะภายในโครงกระดูกของนกยูงไทย และห้วงกะโหลกของนกประเภทต่าง ๆ ที่มีโครงสร้างสอดคล้องกับพฤติกรรมการกินอาหารของนกแต่ละชนิด มีการนำเสนอไข่นกยูงไทยและพองเพื่อน รวมทั้งนวัตกรรมอุปกรณ์การตรวจสอบเอ็มบริโอและคุณภาพของไข่ (UP Bio Egg Candler) ตลอดจนมีการกะเทาะเปลือกไข่นกยูง เพื่อนำระยะตัวอ่อน (Embryo) ของนกยูงมาให้ศึกษาอย่างชัดเจน มีการจำลองรอยเท้านกยูงจากแหล่งที่อยู่ในธรรมชาติ ตลอดจนติดตามการดำรงชีวิตของนกยูงผ่านข้อมูลการวิจัยสำรวจแหล่งพืชอาหารสำคัญของนกยูงไทย จนพบว่าพืชที่นกยูงกินมีหลากหลายชนิด ได้แก่

ข้าว ข้าวโพด ลูกเดือย ไข่ และพืชวงศ์หญ้าอื่น ๆ มะเดื่อ ลูกใต้ใบ เมล็ดพืชวงศ์ถั่ว เมล็ดทานตะวัน ไม้ล้มลุก เช่น อังกาบ บัวบก ผักปลาบ ผลของตะขบป่า ตะขบฝรั่ง ไทร มะขามป้อม ชมพู กระทกรก และ พืชวงศ์แดง เป็นต้น นกยูงเป็นสัตว์ที่กินง่ายนอกจากกินพืชแล้วยังได้แหล่งโปรตีนและไขมันจากการกินสัตว์ขนาดเล็ก ได้แก่ แมลงชนิดต่าง ๆ ตะขาบ กิ้งกือ ไล่เดือนดิน หอยทาก ทากเปลือก กบ เขียดขนาดเล็ก ฯลฯ นักวิทยาศาสตร์ประจำพิพิธภัณฑ์ได้รวบรวมตัวอย่างสิ่งมีชีวิตในอาณาจักรพืชและอาณาจักรสัตว์ ทั้งในรูปแบบตัวอย่างอบแห้ง และตัวอย่างของมาจัดแสดง เพื่อการขยายฐานความรู้ด้านพืชและสัตว์ให้แก่ผู้เข้าชม และนำไปสู่การตระหนักถึงคุณค่าของสิ่งมีชีวิตที่เกื้อกูลซึ่งกันและกัน

ทั้งนี้ทางโรงเรียนหรือผู้ที่สนใจสามารถเข้าเยี่ยมชมได้ทุกวันศุกร์ เวลา 9.00-12.00 น. ฟรีไม่มีค่าใช้จ่าย ติดต่อสอบถามรายละเอียดล่วงหน้าได้ โดยตรงที่ : คุณภาวิณี ทองคำ (092-257-1636, pawinee.th@up.ac.th) โทรศัพท์ 054-466-666 ต่อ 1774 หรือ 1713

ภาพ : พิศุทธิ์ จิโรจน์กุล

ข้อมูลข่าว : ชัชชญา ถูกจิตร

ชมฟรี มหาวิทยาลัยพะเยา เปิดพิพิธภัณฑ์ธรรมชาติวิทยา (Natural History Museum)
เน้นส่งเสริมเยาวชนชนเรียนรู้ungskยงไทยแห่งล้านนาตะวันออก

